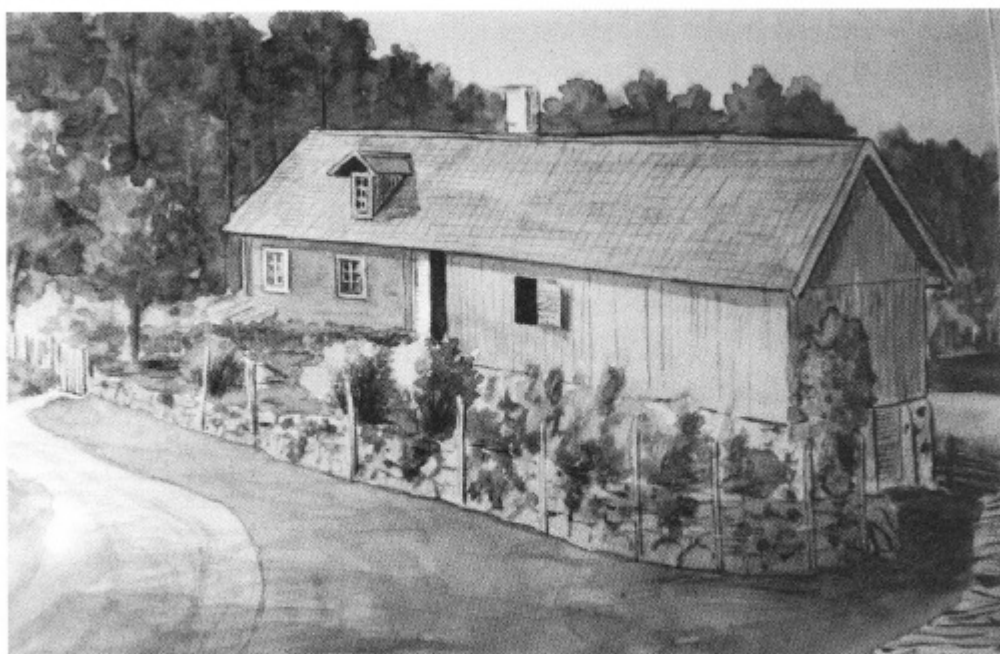

Sågtorpet som jag minns det

Irma Svensson

Sågtorpet i Dyneboda byggdes av min farfar Sven Eriksson och stället kom i vår släkts ägo 1873. Först kallades det för Sågmölletorpet, men eftersom det fanns ett Mölletorp så ändrades namnet till Sågtorpet. Att det fick detta namn beror på att min farfar stod för sågverket som fanns vid ån med vattenfall nedanom backen. Stockar och brädor tog farfar med sig från det ställe där torpet låg förut och byggde upp boningshuset. Ut-huset blev en timrad lagård med spåntak. Sågtorpet var ett kronotorp.

Min far Nils Magnus Svensson föddes på torpet 1877. Han gick i Boana skola och han var sedan precis som bröderna vaktepåg i Österslöv. Farfar dog redan 1884 och då var han bara 49 år. Sågtorpet sköttes sedan av farmor och Nils Magnus köpte det av henne 1915. Han hade utbildat sig till stenslipare. Han lärde sig yrket på sliperiet i Holje och arbetade sedan där i nio år. På ett bageri i Olofström arbetade en kvinna som hette Hanna. Så träffades de båda, gifte sig och efter tolv års äktenskap föddes jag. I familjen fanns också farmor, som mor skötte om och brorsonen Nils som mina föräldrar tog hand om.

Sågtorpet. Färglagd teckning utförd av Näsümstecknare.

Irma, 24 november 2006. Foto: Solvig Oredsson.

Året var 1920 då jag kom till världen. Precis som min far gick jag i Boana skola. Jag minns att jag fick hjälpa till hemma. När jag var nio år hade jag plockat bär för att kunna köpa tyg till klänning och kappa. Mor och jag gick till Krogshult där Frida och Agnes Nilsson då bodde i ett hus och sydde kläder. Frida sydde en kappa som jag kommer väl ihåg. När jag växt ur den satte mor kilar under ärmarna och klippte av kappan så att jag fick en jacka i stället. Agnes sydde en fin kappa till mig när jag var i 15-årsåldern. Också den hade jag sparat ihop till själv.

Det var så på den tiden att ville man ha någonting så fick man ut i skogen och plocka lingon och blåbär och sälja till uppköpare. Jag fick in lite pengar så det räckte till skolmaterial, kläder och skor. Innan jag skulle gå och läsa för prästen sparade jag ihop till en cykel.

1934 gick jag och läste i Oppmanna. Kyrkoherde var då Ragnar Fjellander och vår konfirmationspräst hette Harry Lönnqvist. Vi började läsningen i mitten av augusti och konfirmerades den 5 december i Vånga kyrka. Nattvarden fick vi i Oppmanna kyrka.

Jag minns att jag en gång stötte på Bildsköne Bengtsson och Tatuera-de Johansson när jag skulle gå ut i skogen och plocka bär. Jag brukade aldrig gå ut ensam i skogen, men mor var denna dag hemma för att baka. När jag såg dem blev jag rädd och sprang hem. Det var ju också många sk nödhjälpsarbetare eller Ak- arbetare i trakten vid den här tiden. När de båda bovarna hade gripits kom mycket folk för att titta på deras göm-ställe vid Filkesjön. Till och med stockholmsbilar kunde man se parke-rade vid vägen.

Runt torpet där hemma hade vi trädgård och vi odlade bl a morötter, timjan och persilja. Vi odlade potatis till husbehov. Säden, råg och havre, som vi också odlade, skickade far ibland med bönder till Bökestad möl-

la för att malas. Eller så drog han säckarna med säd på släde till Olof Mattssons kvarn i Edre Ström. En gång blev far förvånad och det var när han fick betalt av staten för att han odlade råg. Det var under kristiden under och efter andra världskriget.

På sommaren hade vi gris. Husdjuren var viktiga för oss. Några hönor

och en tupp hade vi också och kunde sälja lite ägg. En ko hade vi och odlade klövervall till henne. Kalvarna behöll vi inte utan de slaktades efter fjorton dagar. Köttet konserverades och en del såldes.

På somrarna var det Skärsnäsafest. Godtemplarna ställde till med fest varje sommar och eftersom far var godtemplare var vi med. Festen hölls på Skärsnäs Norregård och godtemplare kom över sjön från Immeln. Det var musik, dans på logen och uppträden.

När jag var konfirmerad började jag arbeta på Domänverkets plantskola. Det fanns tre stycken: en i Boana och två i Skärsnäs vid Norregård. Jag arbetade också med graneplantering och det var ett rätt tungt arbete. Först bar vi plantorna i spannar. Sedan fick vi en träställning, en "vakka", och den var tung att flytta, särskilt när både plantor och trä var sura av väta. Det var lättare att lyfta den plåtställning som kom senare. Vi arbetade i arbetslag och till en början så hackade karlarna och vi satte. Sedan fick vi både hacka hål och sätta plantorna. Ibland var vi långt borta i Fegelstorpaskogarna och planterade. I tjugo år höll jag på med plantskolan på sommaren och med plantering höst och vår.

När min mor blev dålig fick jag stanna hemma och se efter henne. Hon dog 1958. Sedan var det bara far och jag. Far hade arbetat som stenslipare både i Olofström, Karlshamn, Sölvesborg och i Immeln. Några av stennarna han slipat står på Vånga kyrkogård. När också far dog flyttade jag samman med Allan Nilsson i Dyneboda. Sågtorpet köptes 1974 av Karl-Erik Davidsson.

Far med kon Rosa.

I dag sitter jag här i min pensionärslägenhet i Arkelstorp och minns.

Det bodde många människor förr i torpen runt omkring. Alfred och Hanna Andersson bodde på ett av torpen, det sk Krantzatorpet. Ola Krantz hade bott där tidigare, innan han flyttade till Mjönäs. Torpet revs när Hanna och Alfred flyttade ner till dottern Svea i Dyneboda. På Mölletorpet bodde Nils Olsson som var snickare. Han kom från Fuglabacken och kallades därför för Fuglabacka-Nissen. Invid Missionshuset bodde Snickare-Agne, Agne Persson. Nils och Ida Stålberg bodde i ett torp med sin stora familj. De båda syskonen Ola och Lill-Inga Karlsson bodde i en backstuga med jordgolv. En bit längre bort bodde Sissa och Albin på Månsatorpet.

Starkavången minns jag och särskilt Starks Malena, som var syster till min farfar. Slätta-Nissens torp, där Robert Lindberg var fosterson, låg strax intill Starkatorpet. Elsevången med sina ruiner har fått sitt namn av Puse-Elsa som enligt sägnen var snapphane och sprang iväg för att klara sig undan svenskarna. Det sägs att hon gömde sig i en ek på Wanås ... benknotor har hittats ...

Blå ormen kallades bäcken som rann nere vid sågverket och kvarnen nedanför vårt hus. Bäckens kommer från Bären och rinner ut i Immelsjön vid Hulta-Nissens.

Irmas berättelse kom till den 24 november och den 13 december. Jag är så glad att jag fick träffa Irma och höra hennes berättelse. Min hand och penna lånade jag ut för att hennes berättelse också skulle fästas på papper. Några veckor senare somnade Irma in.

Solvig Oredsson

Om Irma skrev hennes anhöriga:

*När man offrar sig själv
för sin nästa
då har man levt väl,
fått frid i sin själ*

På trappan framför Sågtorpet. Svea, Ann-Maries mor, farbror Jöns, min far Nils-Magnus, min mor Hanna, Nils Jönsson. I mitten sitter Ann-Marie med foxterriern Lappo i famnen och jag, Irma. Foto Sven Jönsson (1950).

Man hjälptes åt att sätta potatis. Nils-Magnus, Olof Olsson "Pink-Olofen" (Olof kom från Pinka-torpet som fått namnet efter yrkesbeteckningen pinkare= förtegnare) (Olof köpte också upp bär från torparna), Brita Larsson i Skvalpareviken med dotter Siv. Hästen heter Karin.

Kaffe i det gröna. "Slätta-Hannan", Malena Stark, Malenas dotter Sissa, Malenas son Sven med hustru och Malenas son Elof. I främre raden sitter fyra av Malenas barnbarn.

Starkatorpet.